

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖZEL YETENEK SINAVINA GİREN ADAYLARIN KAYGI DÜZEYLERİ İLE ÖZEL YETENEK SINAV PERFORMANSLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ*

Armağan ŞAHİN KAFKAS¹, Taşkın YILDIRIM², M. Emin KAFKAS¹, Gökmen ÖZEN¹

Özet

Bu araştırma, beden eğitimi ve spor yüksekokulu özel yetenek sınavına giren adayların durumluk ve sürekli kaygı durumları ile sınav performansları arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırmanın evreni 2009-2010 eğitim öğretim yılında İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu özel yetenek sınavına katılan 1060 adaydan oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu adaylardan gönüllü olarak çalışmaya katılmayı kabul eden 648 aday oluşturmaktadır. Araştırmada sınava giren adayların kaygı durumlarını belirlemek için Spielberger'in “Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri” kullanılmıştır. Bu çalışmada, elde edilen veriler değerlendirilirken ölçme araçlarının birinci bölümünde yer alan bağımsız değişkenler için betimsel istatistik hesaplamaları yapılmıştır. Varyanslar homojen olmadığı için, katılımcıların verdikleri yanıtların bağımsız değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla “Kruskal Whallis H Testi” yapılmıştır. Araştırmada sınava giriş sayısı değişkeni açısından adayların daha kaygılı olduğu ve özel yetenek sınav puanı (ÖYSP) arasında anlamlı biçimde farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Adayların, birinci aşama ve ikinci aşama sportif başarı puanları ile kaygı puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir. Sınava giren adayların durumluk kaygı puanları ile ikinci aşama puanları arasında ise ters yönlü düşük düzeyde bir ilişki görülmektedir. Sınava giren adayların durumluk kaygı puanlarının yüksek olması ikinci aşama puanlarının düşmesine, dolayısıyla bir başarısızlığa neden olabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Özel Yetenek Sınavı, Kaygı, Sınav, Performans, Başarı

¹ İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Malatya

² İnönü Üniversitesi PDR Anabilim Dalı, Malatya

*Bu çalışma Armağan ŞAHİN KAFKAS'ın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

AN ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN ANXIETY LEVELS AND EXAM PERFORMANCES OF THE CANDIDATE STUDENTS ENTERING THE SPECIAL ABILITY EXAM FOR SCHOOL OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS PROGRAM

Abstract

This research aims at analyzing the relationship between the state and trait anxiety levels and exam performances of the candidate students entering the special ability exam for School of Physical Education and Sports program in terms of some variables. The population of the research comprises 1060 candidates taking the special ability exam held by Inonu University School of Physical Education and Sports in 2009-2010 academics years. The sample of the research consists of 648 of these candidate students who volunteered to participate into the study. In order to measure the anxiety levels of the participants who are taking the exam, Spielberger's State-Trait Anxiety Inventory was used. In the evaluation of the data obtained in this study, descriptive statistical methods were used for the independent variables in the first part of the instruments. Since variances were not homogeneous Kruskal Wallis H Test were used to determine whether participants' scores differed by independent variables. No significant difference was observed between candidates' anxiety scores in terms of how many times the candidate has taken the exam, 1st stage and 2nd stage sportive achievement scores. Moreover, a slight and negative correlation was found between state-trait anxiety scores and 2nd stage sportive achievement scores. High State-Trait Anxiety scores of candidates may cause to fall 2nd stage sportive achievement scores, thus might cause a failure for candidates.

Keywords: Special Ability Exam, Anxiety, Exam, Performance, Success

Giriş

Günümüz toplumları uzmanlaşma ile birlikte farklı kurumlar, benzer amaçlara ilişkin eşgüdümlü çalışmalarını, insanı sağlıklı ve verimli bir hale getirebilmek için kullanmaktadır. Bu bağlamda eğitim-öğretim, sağlık, sosyal yardım, endüstri, adli v.b kurumlar bireyin varlığını ve sağlığını korumak, bireyde var olan potansiyel ve yetenekleri ortaya çıkartmak ve güçlendirmek, kalifiye bireyleri oluşturmak ve bu bireyin ürettiği değerleri diğerleri ile paylaşması, diğerlerinin ürettiği değerlerden yararlanmasını sağlamak için hizmet verirler. İnsanın amacı sağlıklı, verimli, toplumsal bir yaşam sürdürmektir. Ancak Freud'un da belirttiği gibi çağdaş yaşam uyumsuzluğu ve normal dışı davranışları da beraberinde getirmektedir (Freud 2007; Geçtan 1993).Günümüzde teknolojik gelişmeler, ekonomik sıkıntılar, sosyolojik değişimler, küreselleşen dünya, kadının iş yaşamına girişi, işsizlik, göç, çocuk yetiştirme durumları v.b koşullar paradoksal şekilde bireylerin çalışma kapasitesini, sağlığını olumsuz etkileyen faktörlerdendir. Toplumsal ve teknolojik gelişmelerle birlikte meslek, meslek seçimi, mesleğe giriş, başarılı meslek sahibi olma kişinin üretkenliğini ve sağlığını etkileyen önemli bir noktadır.

Genç neslin geleceğini belirledikleri bir varoluş durumu olan sınavlar, başarı ve başarısızlık durumunu gündeme getirmektedir. Türkiye'de üniversiteye giriş sınavları tüm toplumu ilgilendiren önemli bir aşamadır. Yüksek öğretimde, testler çeşitli amaçlarla kullanılmaktadır. Cronbach (1990)'a göre seçme, yerleştirme ve sınıflama, testlerin kullanılma amaçlarından biridir. Anastasi (1982)'ye göre testin içeriği ölçüt alındığında testler üç genel başlık altında toplanabilirler. Bunlar; genel zekâ testleri, yetenek-beceri testleri ve kişilik testleridir. Özoğlu (1997)'ye göre bireyin yeteneklerini bilmesi, yaşam planlarını yapmasında önemli rol oynar. Yetenek, dar anlamda, bireyin hâlihazırda ve belli ölçülerde gelecekte yapabileceklerini belirlemektedir (Ece ve diğ. 2008). Yeteneğin zihinsel dayanağı olduğu ve böylece belli bir güdülenme ile bireyin bir alanda öğrenme deneyimlerinden belli ölçü ve düzeyde yararlanabileceği anlamını içerir. Türkiye genelinde üniversiteler, ÖSS'ye (öğrenci seçme sınavı) girmiş ve belirli bir baraj puanını geçen adaylar için beden eğitimi ve spor alanında, özel yetenek sınavı içeriklerini belirlemekte ve beden eğitimi öğretmeni ve antrenör olmaya yatkın adayları özenle seçmeye çalışmaktadırlar. Bu amaçla, beden eğitimi özel yetenek sınavları, sınava giren adayların psiko-motor yeteneklerini ölçen testlerle yapılmaktadır (İnce ve diğ. 2004).

2009 yılında yükseköğretim programına yerleşmek için yaklaşık bir milyon dört yüz elli bin aday ÖSYM'ye başvurmuştur. Adaylar, aileleri ve öğretmenlerini önemli bir beklenti rekabet ve kaygı içine sokan sınav sonucunda öğrencilerin sadece küçük bir kısmı yükseköğretim programına öğrenci olarak yerleşmektedir. Üniversite sınavına hazırlanan ve giren adayların ve ailelerinin sınavdan etkilenme düzeyleri, kaygı düzeyleri üzerine bilimsel çalışmalar yapılmıştır (Başoğlu 2007; Mutlu 2003; Karadeniz 2005; Albayrak 2006). Bu çalışmalarda daha çok sınav kaygısı ve üniversite sınavı üzerine yapılan çalışmalarda ise genel yetenek sınavı baz alınarak incelenmiştir. Ancak yükseköğretim programına yerleşmek için adaylar farklı, beden eğitimi ve spor yüksekokulu programına yerleşmek için farklı bir performans sınavına girmektedirler. Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre bu adayların bir kısmı ÖSYM'nin (öğrenci seçme ve yerleştirme merkezi) yapmış olduğu sınavdan daha düşük puan alan, bir kısmı milli sporcu, bir bölümü uzun yıllardır spor yapan, bir bölümü de son bir umut olarak kısa sürede hazırlanarak başvuran adaylardan oluşmaktadır. Bu özel yetenek sınavları her üniversite için farklı sınav şekilleri içermektedir.

Bu çalışma ile yurt içinde ve yurt dışında spor, sağlık ve eğitim bilimcilerin üzerinde odaklandığı sınav ve sınanma durumu ile bireylerin (adayların) genel, yaygın ve duruma ilişkin (spesifik) kaygı ilişkilerini özel bir çalışma dizaynının da ele alınmıştır. Çalışmada mesleklerini belirleyecek olan adayların kaygı düzeylerinin sportif performanslarına yani sınav sonuçlarına olan etkisi incelenmiştir. Sınava giren adayların durumluk ve sürekli kaygı durumları ile birinci ve ikinci sınav performans puanları ve sınava girme sayısı değişkenleri açısından incelenmiştir.

Yöntem

Çalışmanın Modeli

Günümüzde var olan bir durumu olduğu gibi ortaya çıkarmayı, tavırları ve davranışları açıklamayı, karşılaştırmayı ve betimlemeyi amaçlayan araştırmalar tarama türü araştırmalardır (Karasar, 2000). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu özel yetenek sınavına giren adayların durumluluk ve sürekli kaygı düzeylerini belirlemeyi amaçladığı için bu araştırma var olan durumu açıklamaya çalıştığından, araştırma, tarama modelinde betimsel bir araştırma olarak desenlenmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2009-2010 eğitim öğretim yılında İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu özel yetenek sınavına başvuran 1060 adaydan oluşmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise bu adaylardan gönüllü katılım esasına göre çalışmaya katılmayı kabul eden 533 (%82.3) erkek ve 115 (%17.7) kız toplam 648 aday oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan bireylerin demografik bilgileri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Çalışma grubuna ait demografik bilgiler

Demografik Bilgiler		N	%
Cinsiyet	Kız	115	17.7
	Erkek	533	82.3
Yaş	17-19	250	38.7
	20-22	277	42.7
	23-25	101	15.6
	26+	20	3.0
Lise Türü	Meslek Lisesi	51	7.9
	Spor Lisesi	40	6.2
	Anadolu-Fen Lisesi	7	1.1
	Genel Lise	550	84.9
Sınava Giriş Sayısı	1 Kez	449	69.3
	2 Kez	132	20.4
	3 ve Üstü	67	10.3
Spora Yaptığı Yıl	1-3	267	41.2
	4-6	164	25.3
	7-9	108	16.7
	10 +	109	16.8

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından, çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden adayların bağımsız değişkenleri ile ilgili bilgi toplamak amacıyla geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Bu formda ise cinsiyet, yaş, lise türü, sınava girme sayısı, düzenli spor yapma süresi ile ilgili sorular yer almaktadır.

Spielberger’in Sürekli-Durumluk Kaygı Envanteri

Araştırmada, adayların durumluluk ve sürekli kaygı durumlarını ölçmek için, Spielberg ve ark. (1964) tarafından normal ve normal olmayan bireylerin sürekli ve durumluk kaygı düzeylerinin ölçülmesi amacıyla geliştirilen Sürekli-Durumluk Kaygı Envanteri kullanılmıştır. Ölçeğin Türkçeye ve Türk kültürüne uygunluğu Öner ve Le Compte (1983) tarafından yapılmıştır (Öner ve Le Compte 1983). Durumluluk Kaygı Ölçeği, kişilerin o anda, içlerinde hissettiklerine göre, kendi tanımladıkları kaygıyı ölçmektedir. Süreklilik Kaygı Ölçeği ise kişilerin genellikle kendilerini günlük hayatta nasıl hissettiklerine göre kendi tanımladıkları kaygıyı ölçmektedir. Ölçek aynı zamanda kişinin çevresinde nötr olan uyarıcıların ve durumların çoğunu tehdit olarak algılama eğilimi ya da yatkınlığı olup olmadığını da ölçen 40 soru sorulmuştur. Kısa ifadelerden oluşan, kendini değerlendirme türü

bir ölçektir. Durumluk kaygı formunun sadece o anda hissedilenleri ölçmek üzere geliştirilmiştir. Durumluk-sürekli kaygı envanteri 20'şer maddeden oluşan ve 1-4 arası derecelenen likert tipi bir ölçektir. Durumluluk-sürekli kaygı envanteri 20 adet olumlu 20 adet olumsuz sorudan (tersine çevrilmiş ifadede) oluşur. Toplam puan değerleri 20 ile 80 arasında değişir. Cronbach alfa katsayısının 0.83 ile 0.92 arasında olduğu ve bu sonucun ölçeğin yüksek bir geçerliliğe sahip olduğunun bir göstergesi sayıldığı ifade edilmektedir (Öztürk 2008). Çalışmada hem durumluk hem de sürekli kaygı ölçekleri güvenilirlik iç tutarlık (Cronbach alfa) kat sayısı 0.90 olarak bulunmuştur.

Bu çalışmada adayların durumluk ve sürekli kaygı puanlarının düşük, orta ve yüksek olarak sınıflandırılmasını yaparken adayların ölçekten aldıkları puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış, standart sapmanın aritmetik ortalamaya eklenmesiyle yüksek kaygı seviyesi, aritmetik ortalamadan standart sapmanın çıkarılmasıyla düşük kaygı puanlarının sınıflandırılması yapılmıştır.

Veri toplama araçları, adayların İnönü üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulu sınavına girebilmek için yaptıkları ilk başvuru sırasında uygulanmıştır. Uygulama için, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İnönü Üniversitesi Rektörlüğü ve İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulundan gerekli izinler alındıktan sonra adaylara rahatlıkla ölçekleri doldurabilecekleri fiziksel koşulların sağlandığı kayıt salonunda kurulan masalarda yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada, varyansların homojen olup olmadığını belirlemek için yapılan Kolmogorov-Smirnov testi sonucunda varyansların homojen olmadığı tespit edilmiştir. Elde edilen veriler değerlendirilirken ölçme araçlarının birinci bölümünde yer alan bağımsız değişkenler için betimsel istatistik hesaplamaları yapılmıştır. Araştırmada veriler homojen dağılmadığı için, bağımsız değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Ayrıca sınava giren adayların ÖYSP (Özel Yetenek Sınav Puanı) birinci ve ikinci seviye başarı puanları ile durumluk ve sürekli kaygı puanları arasındaki ilişki düzeyini belirlemek için Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi ($p < 0.05$) olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde araştırmanın bulgularına yer verilmiştir. Sınava giren adayların durumluk ve sürekli kaygı puanlarının sınava giriş sayısı değişkeni açısından farklılaşp

farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskall Whallis H testi analizleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Sınava giren adayların sınava giriş değişkenine göre durumluk ve sürekli kaygı puan durumları Kruskall Whallis H testi analizleri

Değişken	Sınava giriş sayısı	N	\bar{x}	Ss	Chi-Square	p
Durumluk Kaygı	1 Kez	449	37.89	10.72	.189	.910
	2 Kez	132	38.05	11.21		
	3 Kez ve üzeri	67	37.58	11.09		
Sürekli Kaygı	1 Kez	449	38.64	8.02	.898	.638
	2 Kez	132	38.41	8.63		
	3 Kez ve üzeri	67	37.74	8.03		

Tablo 2’de sınava giriş değişkenine göre durumluk ve sürekli kaygı durumları görülmektedir. 1 kez sınava giren adayların durumluk kaygı puanları $\bar{x} = 37.89 \pm 10.72$, 2 kez sınava giren adayların durumluk kaygı puanları $\bar{x} = 38.05 \pm 11.21$, 3 ve daha fazla sınava giren adayların durumluk kaygı puanları $\bar{x} = 37.58 \pm 11.09$ bulunmuştur. 1 kez sınava giren adayların sürekli kaygı puanları $\bar{x} = 38.64 \pm 8.02$, 2 kez sınava giren adayların sürekli kaygı puanları $\bar{x} = 37.74 \pm 8.63$, 3 ve daha fazla sınava giren adayların sürekli kaygı puanları $\bar{x} = 37.74 \pm 8.03$ bulunmuştur. Bu verilere göre sınava giriş durumuna göre durumluk ($p = .910$) ve sürekli kaygı ($p = .638$) puanları arasında anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir.

Sınava giren adayların Durumluk kaygı puanlarının birinci aşama sportif performans puanları açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskall Whallis H testi analizleri Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3: Sınava giren adayların durumluk kaygı düzeylerine göre birinci aşama sportif performans puanlarının Kruskall Whallis H testi analizleri

Durumluk Kaygı Düzeyi	N	\bar{x}	Ss	Chi-Square	p
Düşük	119	32,99	27,01	,334	,846
Orta	215	31,58	25,48		
Yüksek	314	30,95	24,27		

Tablo 3 incelendiğinde sınava giren adayların durumluk kaygı düzeylerine göre birinci aşama sınav performans puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı ($p = .846$) görülmüştür.

Düşük seviyede olan adayların durumluk kaygı puanları $\bar{x} = 32.99 \pm 27.01$, orta seviyede olanların durumluk kaygı puanları $\bar{x} = 31.58 \pm 25.48$, yüksek seviyede olanların durumluk kaygı puanları $\bar{x} = 30.95 \pm 24.27$ bulunmuştur. Sınava giren adayların kaygı düzeyleri yükseldikçe sportif başarı performans puanlarının ise aritmetik ortalamalar göz önünde bulundurularak düştüğünü söyleyebiliriz.

Sınava giren adayların Durumluk kaygı puanlarının ikinciaşama sportif performans puanları açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan KruskallWhallis H testi analizleri Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: Sınava giren adayların durumluk kaygı düzeylerine göre ikinci aşama sportif performans puanlarının Kruskall Whallis H testi analizleri

Durumluk Kaygı Düzeyi	N	\bar{x}	Ss	Chi-Square	p
Düşük	119	34,03	35,90		
Orta	215	36,07	33,91		
Yüksek	314	33,19	32,35	,916	,633

Tablo 4’a bakıldığında sınava giren adayların durumluk kaygı düzeyleri ile ikinci aşama sınav performans puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı ($p=,633$) görülmüştür.

Düşük seviyede olan adayların durumluk kaygı puanları $\bar{x} = 34.03 \pm 35.90$ orta seviyede olanların durumluk kaygı puanları $\bar{x} = 36.07 \pm 33.91$ yüksek seviyede olanların durumluk kaygı puanları $\bar{x} = 33.19 \pm 32.35$ bulunmuştur. Sınava giren adayların kaygı düzeyleri yükseldikçe sportif başarı performans puanlarının ise aritmetik ortalamalar göz önünde bulundurularak düştüğünü söyleyebiliriz. Orta düzeydeki durumluk kaygı durumunun ise sportif performans üzerine olumlu etki yaptığı söylenebilir.

Sınava giren adayların sürekli kaygı puanlarının birinci şama sportif performans puanları açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskall Whallis H testi analizleri Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5: Sınava giren adayların sürekli kaygı düzeylerine göre birinci aşama sportif performans puanlarının Kruskall Whallis H testi analizleri

Sürekli Kaygı Düzeyi	N	\bar{x}	Ss	Chi-Square	p
Düşük	110	31,79	26,13		
Orta	214	32,99	25,85	,916	,633
Yüksek	324	30,50	24,39		

Tablo 5 incelendiğinde sınava giren adayların sürekli kaygı düzeyleri ile birinci aşama sınav performans puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı ($p=,633$) görülmüştür. Düşük seviyede olan adayların sürekli kaygı puanları $\bar{x} = 31.79 \pm 26.13$, orta seviyede olanların sürekli kaygı puanları $\bar{x} = 32.99 \pm 25.85$, yüksek seviyede olanların sürekli kaygı puanları $\bar{x} = 30.50 \pm 24.39$ bulunmuştur. Yüksek düzeydeki kaygı durumunun ise sportif performans durumu üzerinde olumsuz etki yaptığı söylenebilir.

Sınava giren adayların Sürekli kaygı puanlarının ikinciaşama sportif performans puanları açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskall Whallis H testi analizleri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Sınava giren adayların sürekli kaygı düzeylerine göre ikinci aşama sportif performans puanlarının Kruskal Whallis H testi analizleri

Sürekli Kaygı Düzeyi	N	\bar{x}	Ss	Chi-Square	p
Düşük	110	36,67	35,78		
Orta	214	33,70	32,80	,477	,778
Yüksek	324	33,89	32,66		

Tablo 6'ya bakıldığında sınava giren adayların sürekli kaygı düzeyleri ile ikinci aşama sınav performans puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı ($p=,778$) görülmüştür.

Düşük seviyede olan adayların sürekli kaygı puanları $\bar{x} = 36.67 \pm 35.78$, orta seviyede olanların sürekli kaygı puanları $\bar{x} = 33.70 \pm 32.80$, yüksek seviyede olanların sürekli kaygı puanları $\bar{x} = 33.89 \pm 32.39$ bulunmuştur. Sınava giren adayların kaygı düzeyleri yükseldikçe sportif başarı performans puanlarının ise aritmetik ortalamalar göz önünde bulundurularak düştüğünü söyleyebiliriz.

Sınava giren adayların ÖYSP ile Durumluk-Sürekli kaygı puanları arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan Pearson Korelasyon testi analizi ile çözümlenmiş bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Sınava giren adayların ÖYSP ile durumluk ve sürekli kaygı puanları arasındaki ilişki

	Birinci Aşama Puanı	İkinci Aşama Puanı	Durumluk Kaygı	Sürekli Kaygı
Birinci aşama puanı	1			
İkinci aşama puanı	,191*	1		
Durumluk kaygı	-,081	-,107*	1	
Sürekli kaygı	-,077	-,085	,614**	1

Tablo 7 incelendiğinde birinci aşama puanları ile ikinci aşama puanları arasında düşük seviyede korelasyon tespit edilmiştir. Sınava giren adayların birinci aşama puanları yükseldikçe ikinci aşama puanları da yükselmektedir. Sınava giren adayların durumluk kaygı puanları ile ikinci aşama puanları arasında ters yönlü düşük düzeyde bir ilişki görülmektedir. Sınava giren adayların durumluk kaygı puanlarının yüksek olması ikinci aşama puanlarının düşmesi anlamına gelmektedir. Sınava giren adayların durumluk kaygı puanları ile sürekli kaygı puanları arasında yüksek düzeyde bir korelasyon bulunmaktadır. Sınava giren adayların durumluk kaygı puanları yükseldikçe sürekli kaygı puanları da yükselmektedir.

Tartışma

Bu çalışmada, sınava giriş sayısı değişkenine göre, adayların durumluk ve sürekli kaygı puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir. Yani sınava giriş sayısının hem durumluk hem de sürekli kaygı puanları üzerinde farklılık oluşturmadığı saptanmıştır. Bu çalışma bulgusunun aksi yönünde bir bulgu Lök (2008), İnce ve ark. (2004) yılında beden eğitimi spor yüksekokulu özel yetenek sınavına girecek adayların kaygı durumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi çalışmasında ilk kez sınava giren adayların kaygıları ile iki ve daha fazla sınava giren adayların kaygılarının incelendiği bulguda ilk kez sınava giren adayların iki veya daha fazla girenlerden daha kaygılı oldukları saptanmıştır. Albayrak (2006) yılında üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerde sınav kaygısını etkileyen faktörlerin incelenmesi konulu çalışmada sınava birden fazla giren adayların kaygı düzeylerinin, sınava ilk kez giren öğrencilerin kaygı düzeylerinden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Kaya (2000) yılında üniversite giriş sınavına hazırlanan ve özel dersanelere devam eden öğrencilerin sınav kaygısı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi çalışmasında öğrencilerin sınav kaygı düzeyinin üniversite giriş sınavına katılma düzeyine göre farklılık göstermediği saptanmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara tablo 3, 4, 5, 6 incelendiğinde sınava giren adayların durumluk kaygı düzeyleri ile sürekli kaygı düzeylerinin birinci ve ikinci aşama sınav performans puanları arasında yapılan Kruskal Wallis H testi analizi sonucunda anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Bu bulguyu yorumlarken beden eğitimi özel yetenek sınavının kaygı gibi değişkenlerden arınık ya da bu faktörlerden bağımsız olarak adaylarda var olması beklenen potansiyeli ölçebilecek yeterlikte olduğu söylenebilir. Beden eğitimi özel yetenek sınavının ÖSS sınavından farklı olarak ortaya çıkan dizaynı bu bulguda etkili olmuş olabilir. Bu bağlamda ÖSS sınavına girecek adaylar yoğun bir hazırlıktan geçseler bile o yıl sınavda çıkacak soruları bilememektedirler. Sadece hangi alandan ne kadar soru çıkacağını ve önceki yıllarda çıkmış soruları bilmektedirler. Bu durumda kaygısı yüksek olan adayların ilk kez karşılaştıkları belirsizlik durumunda performanslarının yani sınav başarılarının düşmesine yol açıyor olabilir. Beden eğitimi ve spor yüksekokulu özel yetenek sınavına giren adayların yüksek düzeyde kaygı düzeyleri olsa bile sınavda karşılaşacakları düzenekleri önceden biliyor olmaları ve buna göre hazırlanmaları kaygı düzeyinin düşmesine neden olabileceği içinsınav performanslarını anlamlı düzeyde etkilemediği sonucunun ortaya çıkmasında etkilidir. Literatür incelendiğinde beden eğitimi ve spor yüksekokulu sınavına giren adayların durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri ile birinci aşama ve ikinci aşama sınav performans

düzeylerinin karşılaştırıldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada genel ve durumluk anksiyetenin sınav performanslarına etkisine bakılmış, sınava dair kaygıya (sınav kaygısı ile sınav başarısına etkisi konulu çalışmaların var olmasından dolayı) bakılmamıştır. Yani genel bir nevroitik bir özellik olan yaygın ve durumluk kaygının özel desendeki performans sonucu ile ilişkisine bakılmıştır.

Araştırmada beden eğitimi özel yetenek sınavına giren adayların ÖYSP birinci ve ikinci aşama durumluk ve sürekli kaygı durumları arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda, birinci aşama puanları ile ikinci aşama puanları arasında ortadüzye bir korelasyon tespit edilmiştir. Sınava giren adayların birinci aşama puanları yükseldikçe ikinci aşama puanları da yükselmektedir. Sınava giren adayların durumluk kaygı puanları ile ikinci aşama puanları arasında ters yönlü düşük düzeyde bir ilişki görülmektedir. Tüm çalışmayı özetleyebilecek olan korelasyon tablosunda (bkz; tablo 7) görülebileceği gibi beden eğitimi ve spor yüksekokulu özel yetenek sınavına giren adayların nevroitik bir eğilim olan sürekli kaygıları ile sınav performansları arasında bir ilişki olmamasına rağmen, durumluk kaygı düzeyleri ile sınav performansları arasında düşük düzeyde bir ilişki saptanmıştır. Yani beklenildiği gibi durum sınav olarak değerlendirildiğinde kaygı yükseldikçe başarı azalmaktadır. Kaya (2000) üniversite giriş sınavına hazırlanan ve özel dersanelere devam eden öğrencilerin sınav kaygısı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi çalışmasında sınav kaygısı ile durumluk kaygı arasında anlamlı bir ilişki bulmuştur. ($r=0.42, p<.001$).

Sonuç ve Öneriler

İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Özel Yetenek Sınavı'na giren adayların durumluk ve sürekli kaygıları ile özel yetenek performans puanları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlayan bu çalışma sonucunda elde edilen verilere göre; sınava kaç kez girildiğinin adayın sürekli ve durumluk kaygısına etkisi olmamıştır. Ancak yaygın anksiyete ya da duruma bağlı anksiyete olan birey genel olarak uyarıcılar karşısında ya da özel bir durum karşısında daha fazla kaygı yaşamaktadır. Bu bağlamda birey daha önce beden eğitimi özel yetenek sınavına girmiş olsa bile, gireceği her beden eğitimi özel yetenek sınavı'nda benzer kaygıyı yaşayabilecektir. Bu çalışmada elde edilen bulgular sonucun da sınava giren adayların durumluk kaygı puanlarının yüksek olması ikinci aşama puanlarının düşmesine, dolayısıyla bir başarısızlığa neden olabilecektir.

Elde edilen bu sonuçlardan yola çıkılarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir;

1. Araştırmacılar tarafından özel yetenek sınav sonucunu etkileyebileceğini düşünülen diğer değişkenler (ailenin eğitim durumu, ailenin gelir durumu, v.b) üzerinde çalışılabilir.
2. Bu çalışma ile özel yetenek sınavına giren adayların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin sınav performansları ile ilişkisine bakılmıştır, özel olarak sınav kaygısının performans sınavı üzerindeki etkisi başka çalışmalarda incelenilebilir.
3. Beden eğitimi ve spor yüksekokulu özel yetenek sınavını ölçen bir ölçek geliştirme çalışması yapılabilir.

Kaynaklar

- Anastasi, A. (1982). *Psychological Testing*, 5th edn. Mac- Millan, New York.
- Albayrak, İ. (2006). Üniversite Sınavına Hazırlanan Öğrencilerde Sınav Kaygısını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Ege Üniversitesi. İzmir.
- Başoğlu, S. T. (2007). Sınav Kaygısı ile Özgüven Arasındaki İlişkinin Erinlik Döneminde İncelenmesi, *Yüksek Lisans Tezi*. Maltepe Üniversitesi. İstanbul
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing: Fifth Edition*. New York: Harper Collins Publishers.
- Ece, A.S. ve Kaplan S. (2008). Müzik Özel Yetenek Seçme Sınavının Puanlayıcılar Arası Güvenilirlik Çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı:177, Kış Dönemi
- Freud, S. (2007). *Psikopatoloji Üzerine*. (Çev. S. Budak) İstanbul.
- Geçtan, E. (1993). *Çağdaş Yaşam ve Normal Dışı Davranışlar*. Ankara: Maya Yayıncılık
- İnce, G., Zülkadiroğlu, Z. ve Budak, D.B. (2004). Çukurova Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Özel Yetenek Sınavı adaylarının I. ve II. Hak Sonuçlarının Karşılaştırılması. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2004, II (1) 5-10
- Karadeniz, E. (2005). Üniversite Giriş Sınavına Hazırlanan Lise Son Sınıf Öğrencileri ve Velilerinin Kaygı Düzeyleri, Baş Etme Yolları ve Denetim Odağı Arasındaki ilişki. *Yüksek Lisans Tezi*. Marmara Üniversitesi. İstanbul.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, 10. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, A. (2000). Üniversite Giriş Sınavlarına Hazırlanan ve Özel Dershanelere Devam Eden Öğrencilerin Sınav Kaygısı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*. Burdur
- Lök, S., İnce, A., ve Lök, N. (2008). Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu Özel Yetenek Sınavına Girecek Adayların Kaygı Durumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2).
- Mutlu, Ö. (2003). ÖSS Hazırlık Kursuna Devam Eden Öğrencilerin Depresyon Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Hacettepe Üniversitesi. Ankara
- Özoğlu, S. Ç. (1997). *Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma*, Ankara: A.Ü. Basımevi.

- Öner, N. ve Le, Compte, A.(1983). Süreksiz Durumluk / Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı.İstanbul. Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, s;1,3
- Öztürk, A. (2008). Manisa Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğretmenlik Programındaki Öğrencilerin Durumluk ve Sürekli Kaygı Durumları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin Araştırılması. *Yüksek Lisans Tezi*. Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.

